

o vidikovcu, uočeni su različiti aspekti interakcije s okolišem. Predstavljena je i najvažnija literatura o ekohistoriji na hrvatskom jeziku poput knjige J. Donalda Hughesa *Što je povijest okoliša?* (2011.) te poznate knjige *Globalna povijest okoliša* (2010.) autora Iana G. Simmonsa. Temeljni cilj ove radionice je uočavanje promjene u okolišu u sadašnjosti te promišljati o okolišu u prošlosti uz najvažnije primjere iz hrvatske i svjetske povijesti.

Zanimljivo je spomenuti i kišu koja je padala kao okolišni čimbenik, ali nije spriječila prisutne da do kraja sudjeluju u ovoj zanimljivoj ekohistorijskoj radionici.

»Od Gradske knjižnice do Sokolovca – radionica povijesti okoliša« je prva ekohistorijska radionica u Požegi. Sudionici su pažljivo pratili i aktivno sudjelovali u radu ove ekohistorijske radionice. Tijekom ključnog dijela, sudionici su voditeljima postavili niz pitanja koja se odnose na razmatrane ekohistorijske probleme, a ponajviše o intervencijama ljudi u okoliš tijekom starog i srednjeg vijeka, te u doba osmanske vladavine na području Požeške kotline. Naime, godine 1688. godine poznati franjevac Luka Ibrišimović Sokol je, sa svojim ustanicima, pobijedio osmanske vojnike u bitci na Sokolovcu, pa su sudionici ekohistorijske radionice postavljali najviše pitanja koja se odnose na okolišne aspekte tijekom osmanske vlasti.

Voditelji su najavili i nove susrete na temu ekohistorije, a Povijesno društvo Požega je, u skladu sa svojim planom i programom za 2014. godinu, najavilo i kružok o ekohistoriji s namjerom da se što više ljudi upozna s ovim važnim i manje poznatim pristupom u povijesnoj znanosti.

Sudionici ekohistorijske radionice o kojoj govori ovaj tekst bili su: Bruno Kukić, Gordana Malbašić, Mario Nikolić, Danijela i Zdenko Oroz, Snježana Poljak, Kristina Rupert i Vinko Tadić.

Vinko TADIĆ

MEĐUNARODNI ZNA NSTVENI SKUP *ISTARSKO GOSPODARSTVO JUČER I SUTRA*, PAZIN–PULA, 22. I 23. STUDENOG 2013.

U organizaciji Državnog arhiva u Pazinu i suorganizaciji Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i Sveučilišta Ca' Foscari iz Venecije 22. i 23. studenog 2014. pod pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske, Župana Istarske županije i drugih suradničkih institucija organiziran je međunarodni znanstveni skup *Istarsko gospodarstvo jučer i sutra*. Dvodnevni je skup održan u Pazinu i Puli, a glavni je cilj bio izlaganjima i promišljanjima iznesenim na Skupu stvoriti svojevrsnu podlogu za razmatranje povijesnog nasljeđa i razvijanja mogućnosti u suvremenom gospodarskom razvoju Istre.

Svečanom otvorenju Skupa večer ranije, 21. studenog 2013., u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula prethodilo je otvorenje izložbe prigodne tematike *Gospodarstvo Pule od sredine 19. Stoljeća do Prvoga svjetskog rata – iz fundusa Gradske knjižnice i čitaonice Pula*.

Dana 22. studenog 2013. nakon registracije uzvanika i podjele promotivnih i priručnih materijala izlagačima i sudionicima, u Velikoj dvorani Državnog arhiva u Pazinu započeli su pozdravni govori visokih i uvažanih uzvanika, većinom iz redova Počasnog, Programskog i Organizacijskog odbora Skupa. Cjelokupni je program otvorenja Skupa simultano preveden na engleski i talijanski jezik. Nakon pozdravnih govora, uslijedila su dva uvodna predavanja: Soumitre Sharpe *Društvo, civilizacija, ekonomija, regionalne i lokalne zajednice* te Roberta Matijašića *Historia est magistra vitae ili kako može povijest istarskog gospodarstva biti korisna za budući razvoj?* Navedenim je aktivnostima otvoren Skup te se potom počelo s radnim dijelom, tj. izlaganjima koja su održavana u paralelnim sesijama u učionicama Pazinskog kolegija. Zbog iznimno velikog broja prijava svaki je izlagač imao na raspolaganju 10 minuta za svoje izlaganje. Ukupno je bilo tri tematski podijeljene paralelne sesije: *Integracije, institucijska podrška, gospodarska infrastruktura; Ekonomika i društvo – politika, crkva, pravo* te *Lokalni i regionalni razvoj jučer i sutra*.

Dalje u tekstu donosimo popis prijavljenih referenata i naslove njihovih izlaganja poredanih po sesijama.

Integracije, institucijska podrška, gospodarska infrastruktura (moderatori: Gian Angello Bellati, Alida Perkov, Maja Cerić): Andrej Bader, *Medulinsko društvo za štednju i zajmove*; Gian Angelo Bellati, *Sviluppo economico dell'area Nord Adriatica. Quali prospettive partendo da una ricca e intensa storia comune*; Marin Beroš, *Regionalizam, kozmopolitizam i ekonomska globalizacija – susreti i suprotstavljanja*; Sabina Lacmanović, Romea Manojlović, *Uvođenje strateškog planiranja u istarske jedinice lokalne samouprave*; Lela Tijanić, *Odrednice konkurentnosti Istarske županije kao razvojni prioriteti*; Zvonimira Šverko Grdić, Maja Nikšić Radić, *Inozemni kapital – prilika za daljnji razvoj gospodarstva Istarske županije?*; Alida Perkov, *Internacionalizacija poslovnih subjekata Istarske županije – temelji, izazovi, trendovi*; Dragica Karajić, *Regionalna suradnja ekspertnih timova za razvoj poduzetničkog učenja u paneuropskoj mreži u cilju dugoročnog jačanja gospodarske konkurentnosti*.

Ekonomika i društvo – politika, crkva, pravo (moderatori: Željko Bartulović, Mirjana Kontestabile Rovis, Emilija Stanković): Emilija Stanković, *Ekonomske aspekte Dioklecijanovih reformi*; Marija Ignjatović i Goce Naumovski, *Pravnoekonomski aspekti contractus emphyteuticarius u rimskom postklasičnom pravu u srednjovjekovnoj Istri*; Anamari Petranović, *Possessio – okvir rimskih pitanja i rješenja u srednjovjekovnoj Istri*; Ines Matić, *Odredbe o osiguranju tražbina u srednjovjekovnim statutima istarskih gradova i općina*; Alessandra Rizzi, *Relazioni economiche fra Venezia e Istria nel medioevo*; Robert Kurelić, *Austrijska i mletačka politika prema šumama u Istri u šesnaestom stoljeću*; Luciano Pezzolo, *Istituzioni e struttura economica nell'Istria veneziana (secoli XVI-XVIII)*; Alfredo Viggiano, *Comunità ambiente e conflitti nell'Istria del Settecento*; Mirjana Kontestabile Rovis, *Urad domen Koper 1807-1878*; Stipan Trogrić, *Gospodarsko-socijalni program Hrvatskog katoličkog pokreta u Istri prema pisanju Pučkog prijatelja 1899-1914*. Nakon ručka koji je svim sudionicima omogućio grad Pazin, nastavljeno je s predavanjima iz navedene sesije. U nastavku sesijom su moderirali Mario Sošić, Deborah Rogoznica i Karmen Markezić, a predavanju su bila sljedeća: Željko Bartulović, Budislav Vukas, Loris Belanić, *Gospodarski aspekti ugovora s Italijom nakon I. svjetskog rata*; Deborah Rogoznica, *Značajnosti gospodarskega sistema u obdobju cone B STO (1947-1954)*; Sandra Cvikić i Ivana Žebec Šilj, *Komunistička propaganda i Vukovarske novine za vrijeme Tršćanske krize*; Igor Stanić, *Brodogradilište Uljanik i radničko samoupravljanje 1950-1961*; Mario Sošić, *Utjecaj samoupravno-socijalističkog nasljeđa na vlasničku i upravljačku strukturu tržišno-tranzicijskog gospodarstva Istre – case study*; Tatjana Tomaić, *Strategija razvoja gospodarstva Istarske županije kroz programske dokumente političkih stranaka: komparativna analiza HDZ-a i IDS-a*; Dana Dobrić i Mariza Menger, *Istarski gradovi kao lokalne samoupravne jedinice i njihovo značenje za gospodarstvo Istre*.

Lokalni i regionalni razvoj jučer i sutra (moderatori: Petar Strčić, Klara Buršić-Matijašić, Mara Manente): Klara Buršić-Matijašić, *Gospodarstvo prapovijesne Istre*; Zoran Ladić, *Društvo i gospodarstvo Poreča u kasnom srednjem vijeku na temelju analize bilježničke knjige Antuna de Teodorisa*; Claudio Povolto, *Controllo sociale in eta moderna*; Tullio Vorano, *Gospodarstvo Labina u mletačko doba*; Elvis Orbanić, *Gospodarske prilike u Pazinskoj knežiji prema De Busetovoj vizitaciji iz 1788. godine*; Maja Polić, *Istarsko gospodarstvo u dnevniku Matka Laginje*; Petar Strčić, *Gospodarska osnovica hrvatskog narodnog preporoda Istre u 19. stoljeću*; Andrea Roknić Bežanić, *Gospodarske odrednice poslijeratnog razvoja Rijeke*; Izabela Vitasović, *Utjecaj strategija integracije na poticaj rasta i razvoja poduzetnika na području Vodnjana*; Branko Kukurin, *Zanatstvo u Kastavštini – tradicija u suvremenosti*; Marinela Krstinić Nižić i Tea Prodanović, *Značaj grada Pule za gospodarski razvoj Istre*; Mara Manente, *Turismo come opportunità economica per l'area Nord Adriatica*; Ivan Žagar, *Partecipazione turizma u gospodarstvu pojedinih mjesta Puljštine od konca 19. stoljeća do 1930-ih godina*; Jasenko Zekić, *O problemima razvoja vodoopskrbe Pule u razdoblju Austro-Ugarske Monarhije*; Mladen Ferenčić, *Razvoj gospodarstva Istre od 1945. do 2012. godine*.

Nakon završetka svih izlaganja organiziran je obilazak crkve sv. Nikole u Pazinu uz stručno vodstvo i simultano prevođenje na talijanski jezik.

Sljedeći se dan Skup preselio u prostore Fakulteta ekonomije i turizma Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Sesije su ponovno bile grupirane i podijeljene u tri skupine, i to: *Ekonomike proizvodnih djelatnosti*

jučer i sutra, *Ekonomike uslužnih djelatnosti jučer i sutra* te *Poveznica gospodarstva s obrazovanjem, znanosti i kulturom*.

Ekonomike proizvodnih djelatnosti jučer i sutra (moderatori: Claudio Povoło, Danijela Križman Pavlović, Flavio Bonin): Zdenka Bonin, *Delovanje koprskih solin v obdobju Beneške republike*; Lia De Luca, *I nuovi abitanti: commercio e agricoltura*; Slaven Bertoša, *Neki katastici istarskih šuma u 18. stoljeću*; Mauro Pitteri, *Agricoltura, pesca e navigazione in Istria visti dal magistrato veneziano ai confini nel secondo '700*; Furio Bianco, *Tessitori, merciai ed operatori finanziari in istria l'immigrazione dalla montagna Carnica nel '700 e nel primo '800*; Luca Rossetto, *'Serbi Dio gli austriaci boschi'. Due casi comparati del 1849: il Montello e Montona*; Marino Martinčević, *Uzgoj vinove loze i proizvodnja na posjedu benediktinskog samostana Sv. Ivana Krstitelja u Dajli*; Flavio Bonin, *Pridelava soli v severno jadranskih solinah*; Marko Bonin, *Sečovlje saltworks – The lera section at the beginning of the 20th century*; Denis Visintin, *Istarska poljoprivreda između prošlosti i sadašnjosti. Problemi i perspektive kroz povijest*; Tomislav Anić, *Rudnik Raša u vremenu poraća: od simbola uspjeha do ekonomske realnosti*. Nakon kratke pauze i osvježenja, nastavljeno je s izlaganjima. Moderatori sesije u nastavku bili su Tomislav Anić, Biserka Budicin i Denis Visintin. Predavanja su bila sljedeća: Boris Sabatti i Danijela Križman Pavlović, *Uloga regionalnih razvojnih agencija u razvoju regionalnog gospodarstva: primjer Istarske razvojne agencije (IDA d.o.o.)*; Edo Cetina i Danijela Križman Pavlović, *Uloga inkubacijske infrastrukture u poticanju razvoja malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj*; Sanja Radeka, *Stanje vinogradarsko-vinarske proizvodnje u Istri*; Graciano Prekalj, *Autohtono-tradicijski prehrambeni proizvodi, postupak utvrđivanja i zaštite te njihov značaj u razvoju ruralnih područja (na primjeru Istarske županije)*; Patrizia Milani, *Piccole e medie imprese d' Istria in Europa: prospettive industriali e di produzione, come accedere alla sfida della competitività*.

Ekonomike uslužnih djelatnosti jučer i sutra (moderatori: Slavko Krajcar, Hesperia Iliadou, Pavlo Ružić): Desanka Sarvan, *Komunalni poslovi u gradu Puli u XV. stoljeću*; Hesperia Iliadou, *Sailing through Istria: 16th century mercantile ships on the route from Venice to Cyprus*; Edoardo Demo, *Merci e mercanti della Terraferma veneta in Istria e Dalmazia nella prima età moderna. Alcune considerazioni*; Walter Panciera, *L'attività portuale nella città istriane del XVIII secolo*; Bruno Crevato Selvaggi, *Un'infrastruttura necessaria: la posta nell' Istria veneziana*; Martino Ferrari Bravo, *La scienza nautica al tempo di Gian Rinaldo Carli ad uso della navigazione mercantile*; Nadja Terčon, *Pomorske gospodarske dejavnosti v Kopru, Izoli in Piranu od sredine 19. stoletja do sredine 20. stoletja*; Milan Radošević, *Zdravstveni turizam i malarija: istarska epizoda 1925.*; Pavlo Ružić, *Turizam Istre nekad i sad u kontekstu tehnološkog napretka*; Kristina Brščić, *Analiza razvoja agroturizama u Istarskoj županiji*. Drugi dio sesije nastavljen je nakon kratke pauze, uz moderiranje Milana Oplanića, Nadje Terčon i Milana Radoševića. Izlaganja su bila sljedeća: Jasmina Gržinić, *Ivna Škoro i Jelica Popić, Istarski wellness – čimbenik podizanja konkurentnosti hrvatskog turizma*; Nikola Vojnović, *Općina Lanišće: razvoj turizma u uvjetima periferije*; Slavko Krajcar i Davor Mišković, *Električna energija u razvoju istarskog gospodarstva*; Hana Lencović, *Analiza predstavljanja istarskih regija na turističkim portalima – semiotički i sociološki aspekti*; Milan Oplanić, *Izravna prodaja poljoprivrednih proizvoda putem Interneta*.

Poveznica gospodarstva s obrazovanjem, znanosti i kulturom (moderatori: Raffaele Santoro, Nela Načinović i Jusuf Šehanović): Hendi Hrelja, *Pregled povijesti istarskog gospodarstva prema gospodarskim fondovima Državnog arhiva u Pazinu*; Michela Dal Borgo i Paola Benussi, *Itinerari archivistici veneziani per la storia dell' Istria*; Snježana Ivanović, *Gospodarstvo Istre u fondu Republički zavod za društveno planiranje*; Manuela-Claire Warscher, *Industry and workwrs 1848-1918: social history in brief*; Jusuf Šehanović i Krešimir Bronić, *Stoljeće djelovanja Srednje poljoprivredne škole u Poreču*; Ivona Orlić i Duga Mavrinec, *Zbirka gospodarstvo Etnografskog muzeja Istre jučer, danas i sutra*; Nela Načinović, *Gradska knjižnica i čitaonica Pula u službi gospodarstva Istre*; Giovanni Luigi Fontana, *Patrimonio industriale e sviluppo locale in Istria*; Biagio Mannino, *L'economia: strumento per eliminare il peso dei confini psicologici*; Josip Šiklić, *Školovanje kadrova za potrebe pazinskog gospodarstva*; Dražen Živić, *Reprodukcija radnog kontingenta kao odrednica suvremenog gospodarskog razvoja Istarske županije*; Darja Božac Marjanović, *Marketinška komunikacija regije kroz brandiranje*

kulturno-povijesne baštine – Case study Istria Inspirat; Jusuf Šehanović i Mario Staver, Poljoprivredno visoko obrazovanje u Istri.

Po završetku svih izlaganja organizatori su održali zaključnu riječ Konferencije u kojoj su sažeta sva zbivanja održana na Konferenciji te su pritom istaknute glavne smjernice proizišle iz mnogobrojnih izlaganja za razvoj istarskog gospodarstva.

Ovim je skupom razmatrano kompleksno pitanje istarske gospodarske prošlosti, ali su dati i konkretni prijedlozi i poticaji za suvremeni razvoj istarskog gospodarstva u budućnosti. Predavački korpus Skupa činili su znanstvenici i stručne osobe različitih humanističkih i društvenih grana, ali redom istaknutih u svojim područjima istraživanja. Možemo zaključiti da je Skupom kroz interdisciplinarnost i multidisciplinarnost svih izlaganja prikazana i potvrđena raznolikost istarskog prostora, kako u prošlosti tako, nadamo se, i u budućnosti.

Zahvaljujući izuzetnom interesu znanstvenika i sudionika te pozitivnim iskustvima, organizatori su najavili održavanje i sljedeće konferencije te ponovno okupljanje.

Maja CERIĆ

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Volumen X. / Broj 10
Zagreb - Samobor 2014.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Međunarodni istraživački projekti: »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu« (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - »Hrvatska riječna višegraničja« (voditeljica: prof. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Močanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (*Auckland, New Zealand*), Goran Đurđević (*Požega*), Josip Faričić (*Zadar*), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Halil Inalcik (*Ankara, Turska*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Burlington, VT, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2014.

Adresa uredništva / Mailing adresss:

Hrvoje Petrić (urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije

Na naslovnici / Cover:

Idrija prema Valvasorovoj Topografiji Kranjske iz 1679.

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts
HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA
AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA
JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA
CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland
ECONLIT - AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA